

som er de Fleste her bekendt, nemlig det, der blev afgjort ved Høiesteretsdom af 28de Januar 1870. Der var Forholdet nemlig dette, at Varde Forbrugsforening havde etableret sig paa en saadan Maade, at, som det hedder, Medlemmer optoges af Bestyrelsen, gjorde visse bestemte Tilskud, som i Forbindelse med midlertidige Laan, hvilke Bestyrelsen var bemyndiget til at optage, anvendtes til Indkjøb i større Partier af forskellige Varer, som derefter i et af Foreningen leiet Lokale, der var forsynet med Skilt, paaftrevet „Brugsforeningens Udleveringssted“, og var aabent den største Del af Dagen, ved en lønnet Forretningssfører udleveredes til Medlemmerne i saadanne Kvantiteter, som Enhver ønskede, imod kontant Betaling til Dagens Priser samt imod, at der medbragtes en Kontrabog, som ethvert Medlem var pligtigt at holde med Foreningen, og hvori den stedfundne Udlevering strax blev noteret, hvorefter det indvundne Nettooverskud for den næstfølgende Del fordeltes mellem Medlemmerne dels som Renter af Enhvers indbetalte Indskud og dels i Forhold til det Beløb, hvorfor Enhver i Følge Kontrabogen havde hentet Varer hos Foreningen. Herom siger netop Høiesteretsdommen, der uden Bemærkning er stadfæstet af Høiesteret: „Da Foreningens Virksomhed saaledes maa anses indskrænket til en Fordeling mellem Medlemmerne indbyrdes af de for deres sammenskudte Penge indkjøbte Varer, findes den ikke i og for sig at kunne betragtes som en Næringsdrift, der kunde medføre Forpligtelse til at tage Borgerkab; i hvilken Henseende det maa blive uden Indflydelse, at Varesnes Udlevering til Medlemmerne foregaar i et ved et Skilt betegnet Lokale, der saa godt som til enhver Tid holdes aabent“. Det forekommer mig altsaa klart, at der ikke kan være Tvivl om, at Høiesteret ikke vil betragte det som Næringsdrift, at Medlemmerne saaledes fordele Varesne imellem sig, selv om man ved Fordeling vil forstaa; at Varerne i Forveien ere indkjøbte i større Kvantiteter, og udleveres til Medlemmerne i de Kvantiteter, som Enhver maatte ønske. Hvis man vil sige: Saa gjør det Intet at vedtage dette Vædringsforslag, saa maa jeg dertil svare, at det dog kunde have den Ulempe, at man ved at urgere Ordene kunde komme til at sanktionere en Omgaaen af Næringslovgivningen, idet man derved kunde tænke sig sanktioner et saadant Tilfælde som det, at en Højer sagde til Folk, der nærmest kunde antages at være hans Kunder: Vil Du være med til at danne en Forening som en Forbrugsforening, og at de saa alle fik en lille Seddel, hvorpaa der stod, at de vare Medlemmer af Forbrugsforeningen, samt at der ad denne Wei etableredes en almindelig Handel, men jeg tror ikke, at der er mindste Tvivl om, at naar Lovudkastet bliver, som det er, vil det ikke blive forstaaet paa anden Maade, end de Herre tilfugte opnaaet ved Vædringsforslaget. Selv om

Indenrigsministeren tidligere har udtalt sig i modsat Retning, vil det ikke relevare Noget lige overfor Høiesterets Opfattelse, men i Dvrigt tror jeg, det beror paa en Misforstaaelse, naar man antager dette, idet Ministerens Udtalelse refererede sig til, hvad der oprindelig stod i Lovforslaget, hvilket gik ud paa noget ganske Andet, end hvad der blev vedtaget i Landsstinget, da det nemlig derefter virkelig var Meningen, at Forbrugsforeninger overhovedet skulle løse Næringsbevis. Jeg antager altsaa ikke, at de to Forslag bør vedtages. Hvad det tredie Forslag angaar, da har jeg ikke lagt Dølgemaal paa, at min Sympathi gaar i samme Retning som Vædringsforslaget. Det er Noget, jeg allerede har udtalt ved 1ste Behandling, at Lovforslaget ikke gik i den Retning, i hvilken jeg havde ønsket, at Udviklingen skulde komme til at gaa, men som jeg ogsaa den Gang sagde, det er, naar man veed, at Kjøbstederne paa den ene Side sætte Pris paa at faae en saadan Lov ud og paa den anden Side ville finde sig tilfredsstillende ved Bestemmelser, som ikke gaa videre end dette, efter min Overbevisning politisk klogt og rigtigt at sige dem, og det er klart, at af alle de Bestemmelser, som ere bleve tilbage, er den i § 12 den, som de ville tillægge den største Betydning. Det er derfor, jeg heller ikke har stillet noget Vædringsforslag til Loven enten ved anden eller tredie Behandling, hvorvel det fremdeles er min Overbevisning, at Loven paa flere Punkter er meget uheldig affattet, idet navnlig § 2 ikke kunde være indskrænket til Forbrugsforeninger, som herefter danne sig, og at ligeledes § 9 i mange Henseender indeholder meget urimelige Bestemmelser. Jeg foreslaar altsaa som sagt at stemme mod alle Vædringsforslagene.

**Lund:** Jeg vil kun tillade mig at minde om, at jeg under denne Sags 2den Behandling tillod mig at anføre som en Grund til at være imod det Vædringsforslag, som den Gang var stillet angaaende Forbrugsforeninger, at man paa en Maade vilde foregribe Domstolens Mellemkomst, dersom man vedtog Vædringsforslagene, idet det nemlig var forudsat, at man skulde have Indenrigsministerens Stadfæstelse paa Lovene, før Foreningen traadte i Kraft, og det saa, naar Indenrigsministeren havde taget fejl i Afgjørelsen af, om Foreningen efter Lovene kunde siges at ville drive bunden Næring og altsaa feilagtig havde stadfæstet Lovene for Foreningen, vilde være vanskeligt bagefter at anlægge Sag mod Foreningen i Anledning af den Næringsdrift, som den udøvede i Kraft af Love, der vare stadfæstede af Indenrigsministeren. Ligesom altsaa det den Gang foreliggende Vædringsforslag efter mit Skjøn vilde foregribe Domstolens Mellemkomst, saaledes gjælder efter min Formening det Samme ogsaa om Vædringsforslaget i Dag under Nr. 1, fordi det indlader sig paa at fortolke, hvad der skal forstaaes ved bunden og ved ikke bunden Næring. Det er No-